

Назва. Основи зовнішньоекономічної діяльності

Тип. Вибіркова

Рік навчання. 2019–2020.

Семестр. 3.

Кількість кредитів ЄКТС. 5.

ПІБ лектора, науковий ступінь, посада. Пархоменко Н.О., к.е.н., доц.

Результати навчання.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

понятійний апарат зовнішньоекономічної діяльності;
методи та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
технологію способу виходу на зовнішні ринки;
особливості товарної та цінової політики на світових ринках;
порядок розробки та укладання міжнародних контрактів;
особливості оподаткування зовнішньоторговельних операцій;
порядок страхування ЗЕД,
основи митного і валютного регулювання.

Вміти:

збирати та аналізувати інформацію щодо вибору зарубіжних ринків;
аргументувати рішення про вихід на зовнішні ринки;
розробляти міжнародний асортимент;
розраховувати експортні ціни;
здійснювати пошук та оцінку закордонних партнерів;
здійснювати й укладати міжнародні контракти;
розраховувати митну вартість товару, суму мита, митних зборів, ПДВ при перевезенні товарів через кордон.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. Країнознавство, Політекономія, Мікро- та макроекономіка, Статистика.

Зміст.

Змістовий модуль 1. Сучасна система зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності на рівні країни

Зовнішньоекономічна діяльність в системі категорій міжнародної економіки. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності та їх характеристика.

Особливості та етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни. Структура державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на організацію зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та основні види зовнішньоторговельних операцій. Завдання та головні елементи системи зовнішньоекономічної стратегії України. Пріоритети розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Роль і місце регіону в системі зовнішньоекономічної діяльності

Регіон як самостійний учасник ЗЕД. Повноваження державних і місцевих органів влади у сфері ЗЕД. Інструменти зовнішньоекономічного регулювання на регіональному рівні. Концептуальні засади зовнішньоекономічної діяльності регіону. Нормативно-

правова база зовнішньоекономічної діяльності регіону. Регіональні стратегії та програми в сфері ЗЕД.

Тема 3. Функціональне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону

Стратегії підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку субрегіонів. Особливості зовнішньоторговельної політики на регіональному рівні. Конкурентоспроможність регіону в умовах сучасних глобалізаційних процесів. Складові та критерії конкурентоспроможності регіону. Транскордонне та міжнародне міжрегіональне співробітництво регіонів.

Кластери як суб'єкти ЗЕД регіону. Бізнес-інфраструктурне забезпечення ЗЕД регіону. Фінансово-економічне забезпечення ЗЕД регіону.

Тема 4. Захист прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Захист прав суб'єктів ЗЕД від дискримінаційних та недружніх дій іноземних держав, економічних угруповань. Захист прав суб'єктів ЗЕД проти недобросовісної конкуренції. Захист прав суб'єктів ЗЕД проти зростаючого імпорту.

Тема 5. Підприємство в системі зовнішньоекономічної діяльності

Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Адміністративне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Економічне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютне регулювання в сфері зовнішньоекономічних відносин.

Тема 6. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Зовнішньоторговельна модель ЗЕД підприємства. Виробничо-інвестиційна модель підприємства.

Тема 7. Управління ЗЕД на рівні підприємства

Організація структури управління зовнішньоекономічною діяльністю та основні функції управління зовнішньоекономічною діяльністю на мікрорівні. Мета і завдання організаційної структури управління ЗЕД. Сприяння роботі відділами і службами планування, маркетинговими відділами та групи відділів, що забезпечують ухвалення і виконання управлінських рішень. Відділ зовнішньоекономічних зв'язків як структурний підрозділ підприємства та його функції. Зовнішньоторговельна фірма як відносно самостійний підрозділ. Принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю

Тема 8. Зовнішньоекономічний договір (контракт)

Сутність та структура зовнішньоторговельного договору. Етапи укладення зовнішньоторговельного договору. Порядок реєстрації зовнішньоекономічного договору.

Змістовий модуль 2. Функціональне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Тема 9. Митне оформлення експортно-імпортних операцій

Сутність митного контролю. Визначення митної вартості товару. Визначення країни походження товару. Порядок митного оформлення товарів та транспортних засобів.

Тема 10. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічних угод

Способи транспортного страхування. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Правове регулювання міжнародних перевезень, його види. Організація міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту та показники ефективності транспортного обслуговування підприємств. Особливості міжнародних

перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту. Товарно-транспортна документація. Формування ціни на транспортні послуги. Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні коридори. Формування тарифів на перевезення різними видами транспорту.

Тема 11. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних контрактів

Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. Форми розрахунків; аванс, акредитив, інкасо, платіж за відкритим рахунком, банківський переказ, Види і засоби платежу. Готівковий платіж, авансовий платіж, платіж у кредит. Вексель, чек. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. Документальне оформлення банківських операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності: депозитних, розрахункових, валютнообмінних та кредитних операцій. Кореспондентські відносини у сфері ЗЕД. Форми кредитування експортерів та імпортерів. Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET. Система клірингу. Оцінка надійності та вибір комерційних банків суб'єктами ЗЕД.

Тема 12. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності

Види ризиків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та способи їх страхування. Основні ризики, що виникають при митному оформленні товарів. Шляхи мінімізації ризиків. Перестраховування, гарантійне страхування, ескалаторна страхування. Ризики природного походження.

Тема 13. Практика ведення комерційних переговорів, пошуку і перевірки ділових партнерів

Підходи до міжнародної сегментації. Вибір цільового ринку для здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Вид та структура збутової системи підприємства, зайнятого зовнішньоекономічною діяльністю. Особливості маркетингового дослідження зовнішнього ринку. Глобальна мережа Інтернет як інструмент розширення зовнішньоекономічних операцій.

Тема 14. Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємств

Загальні основи аналізу ЗЕД підприємства. Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємства. Складові елементи аналізу ЗЕД підприємства. Аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами. Аналіз раціональності використання коштів при проведенні експортно-імпортних операцій. Аналіз обсягу та динаміки експорту та імпорту.

Тема 15. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Методичні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Показники економічної ефективності експорту та порядок їх розрахунку. Підходи до визначення економічної ефективності імпорту. Визначення економічної ефективності за співвідношенням цін на внутрішньому та зовнішньому ринках. Оцінка ефективності з використанням системи показників.

Рекомендовані джерела.

1. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / О.П. Гребельник. - 3тє видання перероблене та доповнене. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 432 с.
2. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 408 с.
3. Дахно І.І., Альбіщенко Н.В., Жебровський А.О. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. Цосібник. - К: Центр учбової літератури, 2007 - 328с.
4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч, посіб. - К.:

- Знання, 2006. - 462 с .
5. Донченко О.О. Організація міжнародних перевезень: Навч. посіб. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. - 307 с.
  6. Зінь Е. А., Дука Н. С. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для внз / Ред. Зінь Е. А. - К: Кондор, 2009. - 432 с.
  7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. Посіб / Шкурупій О. В. , Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін.; За заг.ред. Шкурупій О. В. - К: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с.
  8. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. Посібник. За ред. Д.е.н., проф. І.І. Дахна.-К: Центр навчальної літератури, 2006.-360с.
  9. Зовнішньоекономічні операції та контракти: Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Пайкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. - 2-ге вид. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.
  10. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008.- 406 с.
  11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. Посіб / Шкурупій О. В. , Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін.; За заг.ред. Шкурупій О. В. - К: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с.
  12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / [Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, І. Ю. Сіваченко та ін.]; за ред Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, І. Ю. Сіваченка. - 2-е вид., переробл. і доп. - К.: ЦНЛ, 2008. - 792 с.

Методи навчання.

Лекції та практичні заняття з використанням інформаційних технологій.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, тестування, контрольна робота, колоквіум);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання. Українська.